

IKEA koncernen
Sara Paulsson, ansvarig samhällsrelationer, IKEA Sverige
Sara.paulsson@ikea.com

Yttrande
2018-05-18

Till

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
charlotta.broman@regeringskansliet.se
linn.akesson@regeringskansliet.se

Remissyttrande till Promemoria om Mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper – utveckling av producentansvar (Dnr: M2018/00852/R)

1. Sammanfattning

IKEAs inriktning är att bli cirkulär i alla aspekter: från produktutveckling, inköpsmaterial, utveckling av leverantörskedjan och logistik, till hur och var vi möter våra kunder. Det innebär att hitta innovativa sätt att arbeta med förnyelsebara och återanvända material och förlänga livslängden för produkter och material.

Vi som företag har ett stort ansvar att designa för hållbarhet. För kortlivade produkter, som förpackningar, innebär det ofta design för återvinning. För långlivade produkter som möbler är design för hållbarhet, uppgradering eller återanvändning ofta ett bättre alternativ.

Vi har under vårt arbete identifierat ett antal barriärer för framsteg för ökad andel återvinning och återanvändande av material. T ex är ett av de största hindren för ökad plaståtervinning tillgängligheten av återvunnet material och priset, trots att vi sedan många år har ett producentansvar för plast som ska skapa en infrastruktur för återvinning.

Vi är därför helt eniga med Promemorian om att producentansvarssystemet som finns idag har många brister och behöver göras om. Vi ser ett behov av att förändra systemet i grunden för att skapa en fungerande infrastruktur för återvinning av material, genom hela kedjan, från konsument till nytt material, både för att bevara värden och av miljöhänsyn.

Producentansvar har dominerat den politiska debatten och anses ofta som det enda verktyget för att lösa problemet med avfall och skräp. Vi vill ta ansvar för vårt avfall, men vi är inte övertygade om effektiviteten av det svenska producentansvarssystemet. Det finns fortfarande brist på insyn, vi som producent, vill se hur våra bidrag till producentansvaret översätts till investeringar i infrastruktur, eftersom det här är en viktig förutsättning för att vi ska nå våra ambitioner att bara använda återvunnet eller förnyelsebara råvaror när det gäller t ex plast.

Som globalt bolag skulle vi se det som positivt med ett harmoniserat producentansvar för hela EU, antalet olika EPR-system utgör ett verkligt problem för bolag som arbetar över hela Europa. Att sätta best practice och harmonisera utifrån de mest framgångsrika systemen skulle vara till nytta på både kort och lång sikt för både samhället, medborgarna och företagen.

2. Generella kommentarer

IKEA ansluter sig till vad som anförts av företagets branschorganisation Svensk Handel men vill också särskilt framhålla följande:

Kapitel 5 Insamling av förpackningsavfall och returpapper

Vi ser att det är av stor vikt för en fungerande cirkulär ekonomi att insamlandet av förpackningar inte monopoliseras. Vi vill lyfta vikten av ett regelverk som fortsatt möjliggör för företag/producenten att själv ta ansvar för både sina egna förpackningar och produkter och att man vid utformandet av systemet beaktar detta.

På IKEA ser vi avfall som en resurs. Dock anser vi att varken svensk eller europeisk avfallslagstiftning i dagsläget reflekterar eller uppmuntrar ett sådant synsätt i tillräcklig utsträckning. Vi vill främja tillgängligheten för återvunnet material, men befintlig reglering av avfallshantering förhindrar oss från att sluta våra egna kretslopp.

Kapitel 6. Producentbegreppen förändras

IKEA motsätter oss föreslagen ny definition av producent enligt promemorians kap 6.1 eftersom vi ser att den dels inte når önskad avgränsning och dels inte harmoniserar med övriga definitioner av Producent inom EU.

Enligt den nya definitionen skulle små företag, som köper in komponenter till sin egen produktion utanför Sverige, bli producent istället för det företag som sätter produkten på marknaden och har sitt varumärke på förpackningen.

Ex ett svenskt företag tillverkar en stol av trä, tyg, polyuretanskum (stoppning) och beslag på uppdrag av IKEA. Låt säga att tyget och beslag köps in utanför Sverige. Leverantören ansvarar för importen. Vi antar även att beslagen levereras i gruppförpackning men är även förpackade i den konsumentförpackning som skall åtfölja stolen. Tyget och beslagens gruppförpackningar blir avfall hos den svenska leverantören medan beslagen i sin konsumentförpackning skall följa med stolen till slutkund (för montering hos kunden). IKEA köper stolen från leverantören och säljer t ex 25 % av stolarna i Sverige och resterande 75 % i andra länder. I detta exempel och med föreslagen definition så tolkar vi det som att leverantören skulle bli producent eftersom han för in förpackad vara. Konsumentförpackningen för beslagen skulle rapporteras av leverantören till 100 % trots att endast 25 % av dessa förpackningar blir ”förpackningsavfall i Sverige.

Definitionen av ”Producent” bör istället kopplas till import och ”vem som sätter förpackningen inkl. produkten på marknaden (allmän försäljning)” och det varumärke som finns på konsumentförpackningen och/eller på produkten. (det varumärke som finns på konsumentförpackningen och/eller på produkten bör ansvara för alla andra förpackningar (grupp och ingående förpackningar). I ovanstående exempel borde IKEA vara ansvarig ”producent” även för konsumentförpackningen till beslagen.

Vi ser även att den föreslagna definitionen innebär, precis som skrivs i promemorian, att det blir två producenter på samma förpackning vilket leder till otydlighet för producenterna.

För att underlätta administration och regelverk tror vi starkt på att det finns en harmoniserad och enhetlig definition av producent. Se t ex nedan definition från Direktiv 2012/19/EU och Sveriges förordning om producentansvar på elektriska produkter 2014:1075.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2012/19/EU

av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE)

Artikel 3.1 f)

Producent: varje fysisk eller juridisk person som, oberoende av försäljningsmetod, inklusive genom distanskommunikation i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal (1),

i) är etablerad i en medlemsstat och tillverkar EEE under eget namn eller varumärke eller låter utforma eller tillverka EEE och saluför den på marknaden under eget namn eller varumärke, inom den medlemsstatens territorium,

ii) är etablerad i en medlemsstat och på den medlemsstatens territorium, och under sitt eget namn eller varumärke återförsäljer utrustning som tillverkats av andra leverantörer, varvid återförsäljaren inte ska betraktas som ”producent” om producentens varumärke förekommer på utrustningen i enlighet med led i,

iii) är etablerad i en medlemsstat och yrkesmässigt på marknaden i den medlemsstaten släpper ut EEE från ett tredjeland eller från en annan medlemsstat, eller

iv) säljer EEE genom distanskommunikation direkt till privathushåll eller andra användare än privathushåll i en medlemsstat och är etablerad i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland.

Sveriges förordning om producent ansvar på elektriska produkter 2014:1075:

9 § Med *producent* avses i denna förordning den som

1. är etablerad i Sverige och i eget namn eller under eget varumärke har tillverkat eller har låtit tillverka eller utforma en elutrustning och gör den tillgänglig på den svenska marknaden,
2. är etablerad i Sverige och i eget namn eller under eget varumärke säljer en elutrustning på den svenska marknaden som har tillverkats av någon annan, om det för elutrustningen inte finns en producent enligt 1 vars varumärke förekommer på elutrustningen,
3. är etablerad i Sverige och släpper ut en elutrustning från ett annat land på den svenska marknaden, eller
4. säljer en elutrustning på distans direkt till en användare i ett land inom EU där säljaren inte är etablerad.

Med producent avses inte den som endast finansierar ett tillgängliggörande av en elutrustning, oavsett om tillgängliggörandet innebär att äganderätten överförs eller kan komma att överföras.

IKEA ställer sig bakom den nya definitionen som ges gällande serviceförpackningar.

IKEA motsätter sig att föreslagen ny definition av producent innebär att en förpackning från en tillverkare eller säljare i ett annat land direkt till en slutanvändare i Sverige inte kommer att ha någon producent enligt förpackningsförordningen.

Inom EU diskuteras och förhandlas hur vi kan åstadkomma en gemensam digital inre marknad. Vi på IKEA koncernen stödjer dessa förhandlingar och tror att harmoniserade standarder är bra för ökad och integrerad e-handel. Vi ser att en exkludering av distansförsäljning ger ojusta konkurrensvillkor för svenska handlare, vilket inte heller ger önskad miljönytta eftersom förpackningar från utländsk handel inte optimeras för återvinning. Konsumenter tenderar att välja produkter efter pris, och genom att priset för förpackningshanteringen läggs på produktpriset gynnas den utländska handeln emot den svenska. Dessutom, exkluderas utländsk e-handel, från att bidra till systemet importeras

förpackningar till Sverige utan att bidra ekonomiskt till att skapa en infrastruktur för återvunnet material.

Den handel som växer mest i Sverige idag är utländsk e-handel, att då skapa ett nytt regelverk där utländsk distansförsäljning inte är inkluderad och dessutom ges konkurrensfördelar gentemot svenska handlare ser vi som starkt oroande, både av miljöskäl och konkurrensskäl.

Jämförelser kan göras med EU WEEE lagstiftningen och den svenska förordningen på elavfall som omfattar EE som säljs på distans, se ovan.

Kapitel 8.2 Rapporteringar om de förpackningar och tidningar som släppts ut på den svenska marknaden

IKEA-koncernen vill lyfta vikten av att ny rapportering till Naturvårdsverket som införs utformas och klassificeras på samma sätt som den rapportering som redan idag lämnas in till materialorganisationen och inte kräver ytterligare detaljer.

Det säkerställer dels att den administrativa bördan för producenterna minimeras och dels att det är möjligt att säkerställa överensstämmelse i rapporteringen.

Övriga kommentarer

Som globalt bolag skulle vi se det som positivt med ett harmoniserat producentansvar för hela EU, antalet olika EPR-system utgör ett verkligt problem för bolag som arbetar över hela Europa. Att sätta best practice och harmonisera utifrån de mest framgångsrika systemen skulle vara till nytta på både kort och lång sikt för både samhället, medborgarna och företagen.

*Sara Paulsson, ansvarig samhällsrelationer, IKEA koncernen Sverige
Helsingborg, 18 maj, 2018*

Sara.paulsson@ikea.com

072 8886 52 93